

Forslag

til

Lov om oprettelse af et universitet i Odense.

Fremsat den 6. marts 1964 af *undervisningsministeren*.

§ 1. Undervisningsministeren bemyndiges til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på oprettelsen af et universitet i Odense.

§ 2. Bestemmelser om universitetets administrative forhold m. m. vil være at fastsætte ved lov.

§ 3. Under undervisningsministeriet etableres et permanent planlægningsudvalg med

den opgave at yde vejledning ved planlægningen af den videre universitets- og læreanstaltsudbygning.

Undervisningsministeren fastsætter de nærmere bestemmelser om udvalgets sammensætning, hovedretningslinierne for dets arbejde m. m.

§ 4. Denne lov træder i stedet for lov nr. 200 af 16. juni 1962 om oprettelse af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved lov nr. 200 af 16. juni 1962 bemyndigedes undervisningsministeren til at godkende oprettelsen af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense. I det af folketinget i anledning af lovforslaget nedsatte udvalgs betænkning understregedes, at der med tilslutningen til forslaget ikke var taget stilling til, hvor eller under hvilke former andre kommende fakulteter skulle placeres, men at man forudsatte dette spørgsmål behandlet i et ministerielt udvalg, som ifølge undervisningsministerens oplysning snarest ville blive nedsat med henblik herpå.

Det pågældende udvalg, benævnt universitetsplanlægningsudvalget, nedsattes umiddelbart efter lovens stadfæstelse. Samtidig hermed nedsattes et andet udvalg (Odense-udvalget) med den opgave at overveje og fremkomme med indstilling om, under hvilke former og i hvilken takt det nye lægevidenskabelige fakultet i Odense mest hensigtsmæssigt etableres og udbygges. En summarisk rapport om dette udvalgs arbejde er optaget i bilag 1.

De seneste års stærkt stigende tilgang af nye studerende til universitetsstudierne har imidlertid

skabt så vanskelige forhold ved de to bestående universiteter, at universitetsplanlægningsudvalget ikke har fundet det forsvarligt at opsætte løsningen af de mest presserende aflastningsproblemer, indtil en samlet plan for den fortsatte universitetsudbygning i dette århundrede kan tilvejebringes. Hertil kommer, at det er af afgørende betydning for Odense-udvalgets fortsatte dispositioner, at der tilvejebringes en principiel afklaring af, om det lægevidenskabelige fakultet vil være at supplere med yderligere fakulteter. Universitetsplanlægningsudvalget har derfor i en den 23. december 1963 afgiven betænkning I (nr. 346) om universitetsudbygningen i Danmark stillet forslag foreløbig om etablering af et tredje universitet, som efter udvalgets opfattelse utvivlsomt bør placeres i Odense.

Idet i øvrigt henvises til udvalgets betænkning bemærkes følgende:

Tilgangen af nye studerende til de to bestående universiteter er i løbet af årene 1959 til 1963 mere end fordoblet. Antallet af nyindskrevne steg i disse år fra 2.081 til 4.557. I samme tidsrum steg det totale antal studerende ved de to universiteter fra

9.539 til 17.273. Københavns universitet, hvor i dag over 13.000 studerende er indskrevet, har allerede mærkbart overskredet den grænse, hvortil det findes at burde udbygges, medens Århus universitet, som tilsvarende har lidt over 4.000 studerende, næppe bør udbygges til mere end 5-6.000 studerende.

På grund af mangelfuldheder ved det forhåndenværende statistiske grundmateriale — mangler, som vil blive søgt afhjulpnet til gavn for det fortsatte arbejde — har udvalget ikke ment at kunne opstille prognoser over den fremtidige tilgang til universiteterne og i særdeleshed de enkelte fakulteter af en sådan sikkerhed, at de bør lægges til grund for en saglig vurdering af det samlede behov for nye universiteter over et længere åremål.

Af det forhåndenværende materiale kan imidlertid allerede i dag med sikkerhed konstateres behov for aflastning af de to universiteter, hvorfor der ifølge udvalget snarest bør iværksættes foranstaltninger med henblik på etablering af et tredje universitet. Behovet synes, når bortses fra lægevidenskaben, mest udtalt f. s. v. angår de filosofiske og de naturvidenskabelige fakulteter. Udvalget foreslår derfor foreløbig en opbygning på grundlag af disse fakulteter. Da udvalget under henvisning til såvel undervisnings- og forskningsmæssige som økonomiske hensyn hertil stærkt anbefaler, at flere fakulteter samles til universiteter, indstiller udvalgets flertal, at de to nye fakulteter etableres i tilknytning til det allerede fastlagte lægevidenskabelige fakultet i Odense, alt i nært samarbejde med den planlagte veterinær- og landbohøjskole i Odense.

Et mindretal i udvalget, bestående af professor, dr. phil. Johs. Humlum, har bl. a. ud fra regionsudviklingssynspunkter ment, at nye fakulteter mest hensigtsmæssigt grundlægges i jyske byer. Beslutning herom forudsætter dog samtidig beslutning om andre sektorer af landsplanlægningen, især om aktiv decentralisering af erhvervs-, trafik- og kulturlivet, — forudsætninger, som mindretallet erkender ikke kan anses for opfyldt på nuværende tidspunkt.

Etableringen af et tredje universitet vil kun kunne tilfredsstillende de i tidsmæssig henseende aller mest presserende behov, og udvalget forudsæ, at det kan vise sig påkrævet at etablere yderligere universiteter eller fakulteter i de kommende årtier. Udvalget agter at fortsætte sit arbejde med henblik på løsningen af disse mere langsigtede problemer og advarer imod, at der på det foreliggende grundlag træffes vidtrækkende dispositioner ud over, hvad der angår det tredje universitet.

Regeringen kan i henhold til de anførte grunde tilslutte sig universitetsplanlægningsudvalgets indstilling f. s. v. angår behovet for foreløbig et nyt filosofisk og et nyt naturvidenskabeligt fakultet, samt at disse etableres i tilknytning til det lægevidenskabelige fakultet i Odense, som hermed bliver Danmarks tredje universitetsby.

For så vidt angår planlægningen af universitetsudbygningen i øvrigt finder regeringen det påkrævet, at der nu træffes forholdsregler med henblik på en mere omfattende planlægning end den, som det hidtil har været muligt at foretage.

Erfaringerne viser, at såfremt man ikke i tide søger at lægge retningslinier for udviklingen for et betragteligt åremål frem i tiden, vil den faktiske udvikling forløbe således, at man fortsat må improvisere sig igennem nødsituationer på lidet hensigtsmæssig måde. Etableringen af nye universiteter og højere læreanstalter er en langtidsproces, som kræver indgående forberedelse og planlægning. Betydelige arealer må reserveres i tide og friholdes til de tidspunkter, hvor de egentlige byggearbejder bliver aktuelle, og investeringer af en så betydelig størrelsesorden må indpasses i statens langsigtede investeringspolitik. For de byer og landsdele, som skal indstille sig på at være fremtidige universitetssteder, er det af afgørende betydning i tide at kunne tilrettelægge den lokale planlægning med henblik herpå.

Der foreslås derfor under undervisningsministeriet etableret et planlægningsudvalg, som skal have til opgave at yde vejledning ved planlægningen af den fremtidige universitets- og læreanstaltsudbygning. Udvalget skal overtage universitetsplanlægningsudvalgets hidtidige funktioner. Herudover skal det imidlertid omfatte de højere uddannelser, som er henlagt til de øvrige under undervisningsministeriet hørende højere læreanstalter, ligesom det i det omfang, hvori det måtte ønskes, skal stå til rådighed for den planlægningsvirksomhed, som under andre ministeriers ressort finder sted med henblik på derhen hørende højere læreanstalter. Det vil endvidere være udvalgets opgave at tilvejebringe en langtidsplan for udbygningen, som går ud over det af universitetsplanlægningsudvalget betragtede åremål, og det skal tillige yde bistand ved den løbende, mere kortsigtede planlægning, som finder sted med henblik på flerårige bemandings-, bygnings- og bevillingsmæssige udbygningsprogrammer. Udvalget foreslås derfor etableret som et permanent organ.

Forslaget om et permanent planlægningsudvalg er i overensstemmelse med de overvejelser, som man foreløbig har gjort sig i universitetsadministrationsudvalget af 1962. De nærmere bestemmelser

om rådets sammensætning og funktion forudsættes fastsat af undervisningsministeren. Dets indpasning i undervisningsministeriets organisation vil blive bestemt i forbindelse med reorganiseringen af ministeriets 2. departement.

Samtidig finder regeringen det nødvendigt, at der allerede nu afstikkes visse retningslinier for den målsætning, som en langtidspanlægning af den nævnte art bør tage sigte på. Der foreligger efter regeringens opfattelse så stærkt underbyggede forventninger om udviklingen inden for universiteternes områder i de kommende årtier, at sådanne hovedretningslinier kan fastlægges på forsvarligt grundlag allerede i forbindelse med nærværende lovforslag.

I Det økonomiske Sekretariats betænkning „Undervisningsbyggeri og lærerbehov 1961-1980“ skønnes antallet af dimittender fra gymnasieskolerne og studenterkurserne at ville stige til lidt over 13.000 i 1980. Ved midten af 1980'erne vil tallet formentlig stige til over 15.000 dimittender årlig, dels som følge af en på dette tidspunkt indtrædende forøgelse af fødselsårgangenes størrelse, dels på grund af en fortsat vækst i den andel af hver fødselsårgang, som vælger at tage studentereksamen, alt forudsat at gymnasiekapaciteten udbygges i takt med behovet. En stigning i studenterfrekvensen til ca. 20 pct. af hver årgang er en absolut antagelig forudsætning, hvortil bemærkes, at man såvel i Norge som i Sverige forventer at have passeret denne grænse allerede i 1970.

I 1963-64 er ved de to universiteter tilsammen indskrevet over 17.000 studerende. Den gennemsnitlige størrelse af de dimittendårgange, som ligger til grund for dette antal studerende, har været ca. 5.500. En forøgelse af det årlige antal nye studenter til 13-15.000 må antages at få mere end en fordobling af det nuværende antal universitetsstuderende til følge, således at der i løbet af 1980'erne efter alt foreliggende vil være behov for i hvert fald 34-35.000 studiepladser, alt forudsat at man ønsker at opretholde den frie studieadgang til vore universiteter. Forudsættes i den fremtidige planlægning Københavns universitet indrettet efter en kapacitet på ca. 12.000 som den mest hensigtsmæssige for dette universitet, de historiske og pladsmæssige forhold taget i betragtning, og Århus universitet til ca. 5.000 studerende og den størrelse, dette universitet og universitetsplanlægningsudvalget finder den mest hensigtsmæssige for dette, vil der til sin tid være et behov for ca. 17-18.000 studiepladser ud over de i dag bestående universiteter. Da en række forhold taler for, at kommende nye universiteter bør planlægges efter en størrelsesorden som gældende for Århus universitet eller

efter en kapacitet på ca. 5.000 studerende, kan der således — ud over Odense — påregnes et behov for yderligere 3 nye universiteter inden udgangen af dette århundrede, hvor Danmarks befolkningstal formentlig vil være nået op på ca. 6 millioner.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at en lignende ekspansion for tiden finder sted i alle vesteuropæiske lande. I Sverige, Norge og Finland er således nye universiteter under oprettelse og yderligere universiteter under overvejelse, og i England har regeringen efter de foreliggende oplysninger netop tiltrådt Robbinskommitteens forslag om oprettelse af 28 nye universiteter inden 1980, hvor det totale antal studerende ventes forøget fra 216.000 til 560.000 studerende (universiteterne omfatter dog også uddannelser, som her foregår ved „højere læreanstalter“, teknika, seminarier m. v.). Der henvises i øvrigt til den summariske oversigt i bilag 2.

I forbindelse med planlægningen af nye danske universiteter forudsættes det, at disse i overensstemmelse med universitetsplanlægningsudvalgets anbefaling ikke nødvendigvis behøver at omfatte samtlige 5 traditionelle universitetsfakulteter, men evt. opbygges på grundlag af kombinationer af traditionelle universitetsfakulteter og andre højere uddannelsesgrene.

Efter regeringens opfattelse peger det foreliggende materiale og de foreliggende oplysninger således i retning af, at der ud over Odense universitet bør etableres yderligere 3 universiteter i de kommende årtier. Selv om endelig stillingtagen ikke kan ske på indeværende tidspunkt, bør denne målsætning indgå i planlægningsudvalgets arbejde.

Spørgsmålet om den geografiske placering af nye universitetscentre rejser sig naturligt i denne forbindelse. Officielle henvendelser er modtaget om placering af kommende universiteter i Sønderjylland (Haderslev), i Ribe, i Vejle-Fredericia-Kolding området, i Ålborg og i Holbæk. Den endelige, mere nøjagtige lokalisering inden for de landsdele, hvor placeringen af et nyt universitet kan komme på tale, beror imidlertid på en række forhold, til dels af lokal karakter, som kræver yderligere overvejelser og forhandlinger. Placeringen af nye universiteter må i øvrigt ses i sammenhæng med de studentersociale foranstaltninger, som er gennemført i de senere år (hvoraf de væsentligste er loven om Ungdommens uddannelsesfond og loven om støtte til tilvejebringelse af kollegier for unge under uddannelse), samt den omstændighed, at etableringen og driften af universiteter og højere læreanstalter i vore dage i det væsentlige forudsættes at være en statsopgave, således at staten under alle omstændigheder må

påtage sig de væsentligste byrder i forbindelse med etableringen af et nyt universitet.

Selv om regeringen således ikke har ment på nuværende tidspunkt at kunne tage stilling til lokaliseringen af de forventede nye universiteter, har man anset det for betydningsfuldt og fuldt forsvarligt allerede på det foreliggende grundlag at søge tilvejebragt en politisk afklaring af, i hvilke egne eller landsdele nye universiteter må forudsættes placeret.

De modtagne henvendelser repræsenterer netop de landsdele, hvor det kunne synes mest naturligt at søge nye universiteter placeret: Det sydlige Jylland, Sjælland og det nordlige Jylland.

Hvad det sydlige Jylland angår, blev der under folketingsdebatten om forslaget til lov om oprettelse af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense (F.T. 1961-62, sp. 3416 og 4941) fra flere sider udtalt principiel tilslutning til, at enten det tredje eller det fjerde universitet burde placeres i den sønderjydske landsdel. Under hensyn hertil henstillede også det i anledning af lovforslaget nedsatte folketingsudvalg, at det blev pålagt universitetsplanlægningsudvalget at inddrage også kulturelle og nationale hensyn i sine overvejelser om den fremtidige universitetsudbygning.

I den tid, der er gået siden folketingets behandling af loven om det lægevidenskabelige fakultet i Odense, er det i den offentlige debat ofte blevet fremhævet som noget særdeles vigtigt, at man — stillet over for det forøgede europæiske samarbejde — søger at fastholde og styrke dansk kultur i landets sydlige egne, og at et universitet i denne del af landet — bygget op foreløbig omkring et humanistisk fakultet — vil have særlige forudsætninger for at kunne bidrage hertil.

For så vidt angår et universitet på Sjælland, er det blevet gjort gældende, at dette i særlig grad får virkning som effektiv aflastning for Københavns universitet, hvorved bemærkes, at halvdelen af landets indbyggere omkring 1985 påregnes bosat øst for Storebælt. Tilsvarende fremhæves det fra nordjysk side, at befolkningsmængden i Nordjylland naturliggør placeringen af et af de kommende universiteter i denne del af landet.

Prioritetsordenen for den faktiske etablering af nye universiteter, samt de nærmere spørgsmål med hensyn til udbygningstakten, hvilke fakulteter de enkelte universiteter skal omfatte, studenternes fordeling mellem universiteterne m. v. forudsættes henskudt til behandling i det foreslåede planlægningsudvalg, hvorved hensyn også tages til udbygningen af andre uddannelsesgrene end den af universiteternes traditionelle fagkreds bestemte.

Den endelige beslutning om oprettelsen og placeringen af nye universiteter forudsættes fastsat ved lov. Der vil til sin tid blive forelagt folketinget forslag til lov om de nye universiteters administrative forhold m. m., således som det også skete ved lov nr. 73 af 7. marts 1952 om Århus universitet.

Det vil næppe være realistisk at forvente det tredje universitet eller yderligere nye universiteter effektivt igangsat i de nærmeste år. Opførelsen af bygninger m. v. for universitetet i Odense vil således efter alt foreliggende tidligst kunne iværksættes i løbet af finansåret 1966-67, og uanset at opbygningen fremmes mest muligt, vil der forløbe en årrække, inden universitetet er udbygget til fuld kapacitet.

De bestående universiteter må således under alle omstændigheder indstille sig på at skulle skaffe plads til et antal studerende, som væsentligt overstiger såvel deres forhåndenværende kapacitet som den grænse, hvortil de hensigtsmæssigt findes at burde udbygges. For at modvirke de meget store vanskeligheder ved universiteterne i denne periode vil det være nødvendigt gennem en kraftig indsats at søge indhentet den indtrufne forsinkelse i gennemførelsen af universiteternes byggeprogram, ligesom visse overgangs- og nødforanstaltninger vil kræve forståelse fra de bevilgende myndigheders side.

Konkret drejer det sig om hurtigst muligt at kunne igangsætte en række i betænkning nr. 296-1961 om universiteternes byggeprogram forudsatte nødvendige byggerier, som hidtil har været stillet i bero, dels på grund af universiteternes arealproblemer, dels som følge af de efter betænkningens afgivelse fastsatte restriktioner for statens byggearbejder. De nævnte byggearbejder tager sigte på at bringe de to universiteters samlede kapacitet op på ca. 18.000 studerende.

Den første forudsætning for gennemførelsen af de nye byggerier er, at universiteternes arealproblemer bliver løst. For Århus universitets vedkommende synes der nu at være skabt mulighed for en vis udvidelse på de militære arealer vest for universitetsparken. En fortsat udbygning af især det naturvidenskabelige fakultet forudsætter imidlertid, at der snarest viser sig mulighed for gennemførelse af det kasernebyggeri andetsteds, som skal muliggøre militærets rømning af arealerne i Århus. For Københavns universitets vedkommende har i den senere tid nybyggeri i alt væsentligt været blokeret som følge af arealsituationen. Man har i denne forbindelse peget på Blegdamshospitalets grund og de militære arealer i Svanemølleområdet

som den eneste mulighed for en virkelig effektiv og hensigtet løsning af problemerne inden for en overskuelig tid, og medmindre der snarest træffes

en afgørelse herom, vil det være udelukket for universitetet at løse de opgaver, som vil blive stillet det i de kommende år.

Bilag 1.

Kort beretning om det foreløbige arbejde i udvalget vedrørende oprettelsen af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense.

Udvalget blev nedsat af undervisningsministeren den 18. juni 1962 med departementschef i undervisningsministeriet A. Vøhtz som formand. — Det omfatter foruden repræsentation for undervisningsministeriet repræsentanter for de to bestående lægevidenskabelige fakulteter, Sundhedsstyrelsen og Odense by samt sygehuset. Udvalget har i den forløbne tid hovedsagelig bestræbt sig på at tilvejebringe afklaring af de arealmæssige forudsætninger for det nye lægevidenskabelige fakultets etablering.

Udvalget har under sine overvejelser især hæftet sig ved to af de af Odense kommune fremlagte muligheder for stedlig placering af det kommende fakultet: Et areal i umiddelbar tilslutning til Odense Amts og Bys Sygehus og et areal i byens sydøstlige udkant, hvor også den kommende veterinær- og landbohøjskole tænkes placeret.

En placering af det lægevidenskabelige fakultet i umiddelbar tilslutning til sygehuset frembyder utvivlsomt talrige praktiske fordele, men kan ikke anses for nogen nødvendighed, når bortses fra nogle enkelte institutter. De arealer, som vil kunne udlægges ved sygehuset, er endvidere af tilstrækkeligt omfang til at rumme et lægevidenskabeligt fakultet med visse muligheder for senere udvidelse, hvorimod der ikke på arealet vil kunne skaffes plads til eventuelt senere tilkommende fakulteter.

Området i Odenses sydøstlige udkant, som af kommunen tænkes udlagt til brug for højere læreanstalter, omfatter i alt ca. 250 ha. På arealet er beliggende Dalum Landbrugsskole og Odenses nye tekniske skole, ligesom det er hensigten, at den kommende veterinær- og landbohøjskole skal opføres her. Arealet er tilstrækkeligt stort ikke alene til tilfredsstillelse af også et lægevidenskabeligt fakultets behov, men der vil her også være tilstrækkelig plads til opførelsen af et eventuelt universitet samt

sikring af de mere langtsigtede udvidelsesbehov.

Ved overvejelsen af de to nævnte muligheder har udvalget lagt vægt på det i kommissoriet givne pålæg om at „have opmærksomheden henledt på mulighederne for et samarbejde med den kommende landbohøjskole i Odense“. Man har i denne anledning optaget kontakt med det af landbrugsministeren nedsatte planlægningsudvalg for Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, som i princippet har tilsluttet sig, at der i givet fald søges tilvejebragt en fælles dispositionsplan i arealmæssig henseende for det lægevidenskabelige fakultet og den kommende veterinær- og landbohøjskole i Odense. Overvejelserne om, i hvilket omfang et vist lokalemæssigt, personalemæssigt og eventuelt også administrativt fællesskab vil være hensigtsmæssigt, vil blive fortsat ved fælles drøftelser de to udvalg imellem.

Udvalget har endvidere lagt afgørende vægt på, at yderligere fakulteter, såfremt sådanne måtte blive etableret i Odense, vil kunne placeres i tilslutning til det lægevidenskabelige fakultet, hvorved man især henleder opmærksomheden på det nære tilhørsforhold, der er mellem et lægevidenskabeligt og et naturvidenskabeligt fakultet. For at få afklaret spørgsmålet, hvorvidt planlægningen for det lægevidenskabelige fakultet i Odense skulle tilrettelægges med henblik på den nævnte mulighed for senere udbygning med andre fakulteter, har udvalget rettet henvendelse til universitetsplanlægningsudvalget og anmodet om, at dette spørgsmål, der er helt afgørende for udvalgets fortsatte dispositioner, måtte blive gjort til genstand for behandling snarest muligt.

Universitetsplanlægningsudvalget har i december 1963 afgivet indstilling om etableringen af også et naturvidenskabeligt og et humanistisk fakultet i Odense. Udvalget

Bilag til f. t. l. om oprettelse af et universitet i Odense.

har herefter fundet tilstrækkeligt grundlag for en foreløbig beslutning om placering af det lægevidenskabelige fakultet på området i Odenses sydøstlige udkant, dog således at de tre institutter, som nødvendigvis må etableres i umiddelbar tilknytning til et sygehus, etableres ved Odense Amts og Bys sygehus (institutterne for patologisk anatomi, almindelig patologi og retsmedicin).

Odense kommune har overfor udvalget erklæret sig rede til, såfremt regeringens forslag om etablering af et universitet i Odense vedtages af folketinget, at udlægge hele det pågældende område til offentligt formål.

Som målsætning for udbygningsprogrammet har udvalget sat en årlig tilgang til det lægevidenskabelige fakultet på ca. 200 nye studerende. Man har endvidere tilveje-

bragt en oversigt over hvilke institutbygninger under fakultetet, der nødvendigvis må være færdigopført i hvert af de første år efter undervisningens igangsætning.

Odense kommune har påtaget sig det indledende arbejde med at udforme forslag til generalplan for det kommende universitetsområde, herunder også at tilvejebringe grundlag for de i byplanmæssig henseende fornødne dispositioner.

Udvalget har endelig taget initiativet til, at der på undervisningsministeriets bidrag til forslaget til ændringsforslag til finansloven for 1964-65 optages 100.000 kr. til dækning af undersøgelser og indledende tilrettelæggelse af projekteringsarbejderne for det nye fakultet. — Det er herefter tanken at søge det egentlige programmeringsarbejde fremmest mest muligt.

Bilag 2.

Universitetsudbygningen i de nordiske lande og i Storbritannien.

Sverige har et befolkningstal på $7\frac{1}{2}$ million. Der er nu 5 universiteter, hvoraf det i Umeå først er etableret i 1959. De hidtil retningsgivende udbygningsprogrammer for universiteterne har været baseret på en i 1960 foretagen beregning over det forventede antal universitetsstuderende i 1960'erne og arbejdsmarkedets behov for akademisk arbejdskraft. Man havde her regnet med at skulle udbygge universiteternes og læreanstaltnes totalkapacitet fra 35.743 i 1960 til 53.330 i 1970. Ifølge i 1962 udarbejdede nye prognoser synes imidlertid det faktiske antal væsentligt at skulle overstige dette tal, hvorfor der nu er stillet forslag om en ændring af udbygningsprogrammets målsætning til i alt 82.600 studerende i 1970. Heraf forventes universiteterne at skulle aftage 58.900. For at få afklaret spørgsmålet, om den herfor fornødne udbygning af universitetsvæsenet mest hensigtsmæssigt finder sted ved udvidelse af de eksisterende universiteter eller ved oprettelse af et 6. universitet, har den svenske undervisningsminister i 1963 nedsat et udvalg, som skal undersøge de økonomiske og andre spørgsmål, som må lægges til grund for en stillingtagen hertil.

Norge har et befolkningstal på $3\frac{1}{2}$ million. Antallet af studerende ved universiteterne og de højere læreanstalter er fordoblet i den forløbne 5-årsperiode og ventes, såfremt udviklingen fortsætter i samme takt, at stige yderligere til omkring 30.000

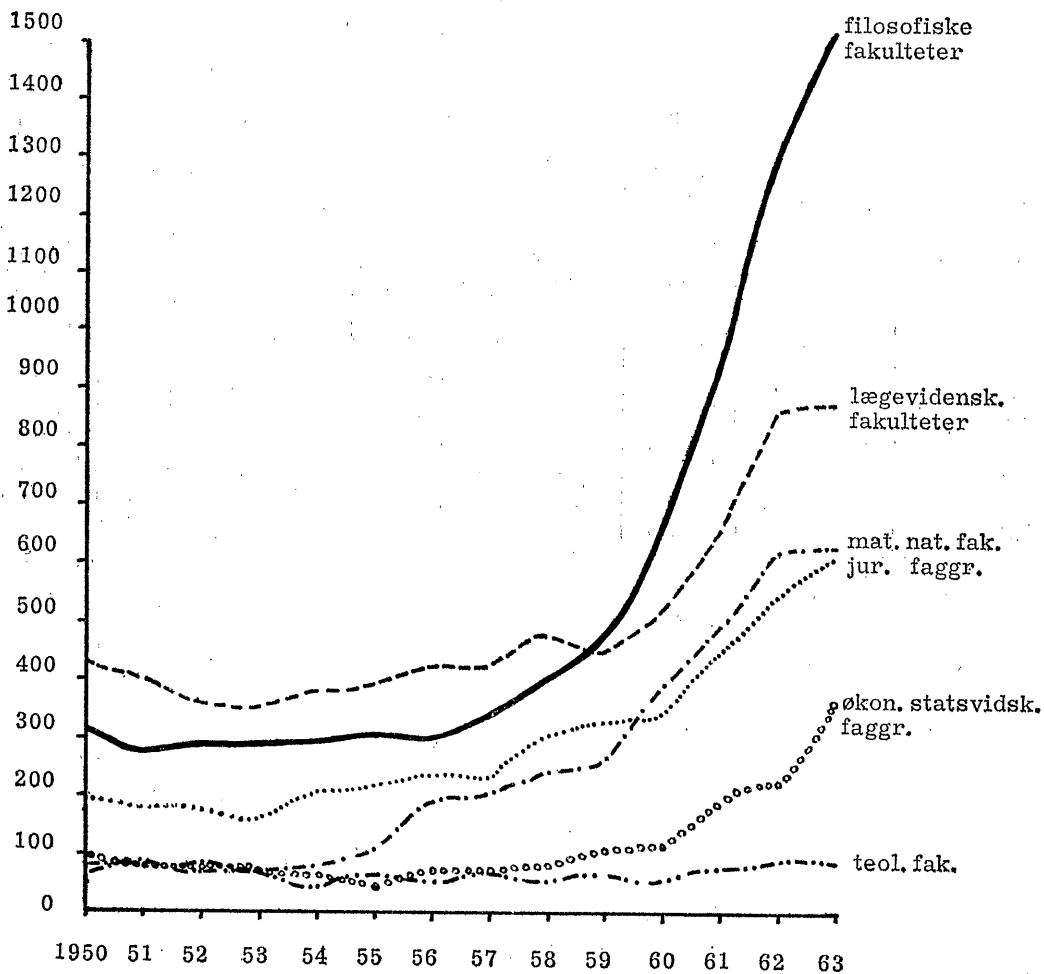
i 1970'ernes første halvdel. Der findes universiteter i Oslo og Bergen. Herudover har man i 1963 besluttet at undersøge mulighederne for etablering af et universitet i Tromsø og at samordne de højere uddannelsesinstitutioner i Trondhjem til et universitet. For at aflaste universiteterne i Oslo og Bergen er der desuden i Kristiansand og Stavanger etableret elementærundervisning med tilsvarende prøver.

Finland har et befolkningstal på $4\frac{1}{2}$ million. Der findes fra gammel tid universiteter i Helsingfors og Åbo. I 1959 er yderligere oprettet et universitet i Uleåborg, og mulighederne for etablering af højere læreanstalter i Øst-Finland er ved at blive undersøgt.

Storbritannien har 53 millioner indbyggere. I den af Robbinskomiteen nylig afgivne betænkning forventes antallet af studerende ved universiteterne (hvor også indgår, hvad man i Danmark benævner højere læreanstalter m. v.) at ville stige fra 216.000 studerende i 1962-63 til 560.000 i 1980-81. Der findes i dag 32 universiteter. Disses antal foreslås forøget til 60 i 1980. Den samlede kapitalinvestering i de 17 år, opbygningsperioden ventes at skulle vare, anslås til 28,4 milliarder kr., og de årlige driftsudgifter anslås forøget fra 4,1 milliarder til 14,8 milliarder kr. i samme tidsrum. Regeringen har efter betænkningens afgivelse tilsluttet sig udbygningsprogrammet.

Bilag 3.

Antal studenter

Antal nyimmatrikulerede ved de enkelte fakulteter (begge universiteter) i tiden 1950-63.

Kilde: Betænkning nr. 346. Det tredje universitet.

Bilag 4.

Studentereksamen 1950—63.

Eksamensår	Ved gymnasieskolen			Ved eksamenskommissionen			Tilsammen			Antallet af eksaminer i pct. af antallet af 18-årige pr. 1. jan.
	mat.-nat. linie	sproglige linier	i alt	mat.-nat. linie	sproglige linier	i alt	mat.-nat. linie	sproglige linier	i alt	
1950.....	1.267	992	2.259	174	194	368	1.441	1.186	2.627	4,6
1955.....	1.375	1.347	2.722	180	230	410	1.555	1.577	3.132	5,1
1960.....	2.282	1.502	3.784	346	303	649	2.628	1.805	4.433	6,7
1961.....	2.934	1.820	4.754	338	362	700	3.272	2.182	5.454	7,3
1962.....	3.320	2.256	5.576	352	436	788	3.672	2.692	6.364	8,0
1963*).....	3.700	2.500	6.200	350	450	800	4.050	2.950	7.000	8,2

*) beregnede tal.

Kilde: Betænkning nr. 346. Det tredje universitet.

Bilag 5.

Tilgangen af nye studerende til universiteterne 1950—63.

	Universi- teterne i alt	Kbhvn. universitet i alt	Århus universitet i alt	Teologisk uddan- nelse	Juridisk uddan- nelse	Økon. & samfunds- vidensk. uddann.	Læge- vidensk. uddann.	Filosofsko fak.r.	Matemat.- naturvid. uddann.	Ikke valgt studiefag
1950-51.....	1.574	1.235	339	65	199	99	430	313	80	388
1951-52.....	1.534	1.194	340	86	183	80	411	276	79	419
1952-53.....	1.426	1.070	356	68	183	76	364	287	87	361
1953-54.....	1.377	1.070	307	82	156	73	351	287	72	356
1954-55.....	1.434	1.115	319	45	205	63	377	296	77	371
1955-56.....	1.511	1.185	326	66	215	43	394	303	99	391
1956-57.....	1.687	1.324	363	56	235	70	417	297	189	423
1957-58.....	1.712	1.330	382	68	231	71	419	336	202	385
1958-59.....	1.995	1.531	464	58	299	78	477	398	244	441
1959-60.....	2.081	1.606	475	66	323	103	439	459	254	437
1960-61.....	2.536	1.952	584	55	332	112	508	630	382	517
1961-62.....	3.250	2.400	850	75	440	185	640	910	485	515
1962-63.....	3.997	2.921	1.076	88	505	225	863	1.313	622	381
1963-64*) ...	4.557	3.426	1.131	86	602	359	871	1.517	626	496

*) Tallene er inklusive et tillægstal, svarende til antallet af efterimmatrikulerede i 1962-63.

Kilde: Betænkning nr. 346. Det tredje universitet.

**Antal indskrevne studerende ved universiteterne.
1950-51—1963-64.**

	1950-51	1955-56	1956-57	1957-58	1958-59	1959-60	1960-61	1961-62	1962-63	1963-64*
<i>Teol. fak.</i>	493	447	428	436	424	436	434	450	476	525
København..	374	302	293	293	290	296	290	310	326	351
Århus	119	145	135	143	134	140	144	140	150	174
<i>Jurister</i>	2.030	1.271	1.297	1.303	1.373	1.602	1.667	1.925	2.207	2.638
København..	1.678	1.019	1.044	1.055	1.093	1.311	1.323	1.500	1.686	2.038
Århus	352	252	253	248	280	291	344	425	521	600
<i>Økon. og samf.vid.udd.</i>	652	531	499	489	484	508	525	650	746	1.134
København..	458	376	351	352	347	359	371	440	467	768
Århus	194	155	148	137	137	149	154	210	279	366
<i>Med. fak.</i>	2.533	2.674	2.752	2.789	2.921	3.027	3.141	3.375	3.770	4.393
København..	1.937	1.801	1.840	1.879	1.974	2.059	2.149	2.300	2.643	3.127
Århus	596	873	912	910	947	968	992	1.075	1.127	1.266
<i>Filos. fak.</i>	1.943	2.094	2.070	2.148	2.208	2.443	2.783	3.475	4.725	5.577
København..	1.645	1.759	1.742	1.807	1.819	1.992	2.300	2.825	3.580	4.545
Århus	298	335	328	341	389	451	483	650	1.145	1.032
<i>Mat.nat. fak..</i>	521	497	636	765	903	1.009	1.276	1.600	2.042	2.454
København..	521	489	591	679	763	828	1.020	1.250	1.567	1.882
Århus	0	8	45	86	140	181	256	350	475	572
<i>Ikke valgt studiefag</i>	498	475	505	466	512	514	639	625	478	552
København..	451	405	443	400	436	453	534	475	339	408
Århus	47	70	62	66	76	61	105	150	139	144
Københavns universitet i alt	7.064	6.151	6.304	6.465	6.722	7.298	7.987	9.100	10.608	13.119
Århus univer- sitet i alt....	1.606	1.838	1.883	1.931	2.103	2.241	2.478	3.000	3.836	4.154
Universi- teterne i alt..	8.670	7.989	8.187	8.396	8.825	9.539	10.465	12.100	14.444	17.273

*) Tallet er incl. et til antallet af efterimmatrikulerede i 1962-63 svarende tillægstal.

Kilde: Betænkning nr. 346. Det tredje universitet.